

מסורת הש"ס

כל כנויי נזירות פרק ראשון נזיר

ג.

עין משפט  
נר מצוה

יב א מיי פ"י מהל'  
מדות הלכה די:  
יב ב מיי פ"צ הלכה  
ד:  
יד ג מיי פ"א הל'  
י:

תורה אור השלם

- והזיר לך את ימי נדריך  
והביא קבש בן שנתו  
והנמיס  
והראשונים יפלו כי טמא  
במדרב ו יב  
ג. סלסלה ותרוממך  
התבדח כי התבדחך  
משלי ד ח  
והכלב יוסף את אביו  
ואת אביו ואת כל בית  
אביו לזה לפי הפסוק  
בראשית מז יב  
ע. שלחך פרדס רמונים  
פרי מנזרים קברים  
עם נדרים:  
שיר השירים ד יג  
והנח מטר על פני  
ארץ ושלח מים על פני  
הארץ:  
אבות ה י  
כל ימי נדריך תשר  
לא יעבר על ראשו עד  
מלאת הימים אשר יזיר  
לך קרש יתנה גדל פרע  
שער ראשו: במדרב ו ה  
ו ראשם לא יגלחו  
ופרע לא ישלחו כסום  
יקטנו את ראשם:  
יחזקאל מד כ  
בה שעתא מלחא  
ספת על נבוכדנצר ומן  
אנשא טריר ועשבה  
בתורין יאכל ומשל  
שמאי גשמה יצטבע עד  
די שעה בשערין רבה  
וטפרוה בצפרין:  
דניאל ד ד

מוסף רש"י

והימים הראשון יפלו.  
לא יעלו לו מן המנין (במדרב)  
ו י ו י סלסלה. לשון חיפוט  
והפסוק (מגילה יח.) חש  
והסך במשטמים של מזה  
(ר"ה כו.) בה צידעא.  
צדעא, טיפפלא וסדין  
אחיה למשכב השער, וכן  
צדעאל למטה הימנה  
למסור שער דק והוא אנשי  
פרדס. שלחך פרדס  
רמונים, דמשמע שער  
גידולן ולא כפרדס רמונים  
(דאמרי' בשמח).

פ"י הרא"ש (המשך)

הוא כתיב לא ישלחו פרע  
דקאמרי' השתא דכתיב  
פרע לא ישלחו פרע ליהוי  
שלוחי הוא דלא לשלחו  
כלומר לא יגדלו יותר  
משיעור פרע האמור בנזיר.  
ואי בעית אימא האי  
ושולח מים נמי רבי הוא.  
כלומר האי דסברת ליה  
כלומר קרא לשלוח העברה  
הוא לאו פירכא היא  
דבעינא לפרושי ליה לשון  
גידול. אבל לאו שנויאי  
[אחרנא הוא] למימר דלא  
צריכנא לשנויאי קמא  
דכמה שלוחי כתיב בקראי  
דלא הוה לשון גידול: כד  
הוכחא מהבא דאית ליה לר"ל טעמא דר"י משום דאיתא דר"ל בעי נזיר עובר לפניו וגם (ל) מדקאמר לר"ל אפילו אין נזיר עובר לפניו.  
דמוכחא דאית ליה לר"ל טעמא דר"י משום דאיתא דר"ל בעי נזיר עובר לפניו וגם (ל) מדקאמר לר"ל אפילו אין נזיר עובר לפניו.  
דמוכחא דאית ליה לר"ל טעמא דר"י משום דאיתא דר"ל בעי נזיר עובר לפניו וגם (ל) מדקאמר לר"ל אפילו אין נזיר עובר לפניו.

**ממאי** דהדין סלסול שער הוא. דלשון זה נופל אהפוך שיער  
דינמא נזירות קביל עליה ואימא תורה להפך בתורה:  
**הבא** נמי תפוס בשעריה. דמשמע שפיר הריני מהפך צמאיה  
התלויה נשעיר: **שילוחך** רבוי הוא. לשון גידול  
כמו שלחך פרדס רמונים ואימא  
מידי דעבורי הוא שקיבל עליו לגלח  
ולעצור השיער לכשיגדל:

**תנא** פרע פרע ירף. י. אלא  
אמנא דמתני' קאי אלא  
אמנא דסנהדרין (דף כג.) דקאמר  
כהן הדיוט צריך לגלח אחת לשלשים  
יום וילף פרע לא ישלחו מנזיר  
דכתיב גדל פרע מה להלן שלשים  
יום כמנין יהיה אף צכסן הדיוט  
שלשים יום וקאמר לא ישלחו והכא  
הכי פירושא תנא פרע פרע ילף  
גידולא אלמא דשלוהי הוא לשון  
גידול ואם תאמר ולימיי מקרא  
דכתיב צכסן הדיוט ופרע לא ישלחו  
ואכתיב ג"ש למה לי ונראה לי דמקרא  
דכסן הדיוט לא משמע דלא ישלחו  
הוי גידול אפילו דתרי יומי וכיון  
דלא אמר צפירוש הריני נזיר מרי  
יומי אלא שלוח פרע אין כאן  
קבלת נזירות אצל כי גמרינן כהן  
הדיוט מנזיר שלוחה הוי מלשון  
שלשים נמי וקאמר הרי נעלין לשלח  
כאילו אמר הרי עלי לשלח פרע  
שלשים יום ומשתמע שפיר דנזירות  
קביל עליה להכי מייתי ג"ש ודוקא  
כי אמר הרי עלי לשלח פרע אצל  
אמר הרי עלי פרע צלל שלוח לא  
משמע מידי דפרע הויא לשון גילוי  
כמו ופרע ראש האשה (במדרב ה):  
**משקין** דיה מאי צפרי ורבי.  
פירוש גדל הפרי וקשה  
דאשכחן הרצה שלוח שאינו לשון  
גידול אלא לשון העברה כמו שלח  
תשלח (דברים כג) ושלח יעקב מלאכים  
(בראשית לג) ויש לומר דלי מותבי'  
מהנן קראי הוה משני ליה כדלעיל  
תנא פרע פרע ילף ולא צלל לפרש  
אלא למקרא דאומותין מיניה ושלח  
מיס ודחוק דמשמע דהניח הג"ש מכל וכל ועמה אינו צריך לה  
כלל לכן נ"ל דמתחילה לא היה חושש רק שימנא לו פסוק אחד  
דמשמע לשון רציה וקמייתי ליה מקרא דשלחך ודחי ליה הש"ס  
דלמא ההוא גופיה לשון העברה כמו ושלח מים וליכא אפילו חד  
קרא דלשנתמע לשון רצויה ואחא משני איציעת אימא האי שולח  
מיס לשון רצויה הוא ואיכא למינף מיניה או מקרא דשלחך פרדס  
ואע"ג דקראי טוצא לשון העברה שפיר ליפנין מחד קרא דהוי  
לשון רצויה דמסתברא דעמו אמירות הוא:

**צפורים** הסמוכין לשיער קיבץ ע"ה. האומותין צפוק אצל שער  
כלומר אע"פ דאמר צפורים סתמא דהא מתני' סתמא  
קאמר אפילו הכי צפירא ליה לריש לקיש דעמיה דאניש אלפזורים  
הסמוכים לשער והכי משתמע ליה האומר הרי עלי צפורים הרי  
זה מיר דיוון לצפורים סמוכין לשער קאמא<sup>5</sup> מסתמא ה"ק הרי  
עלי מזה דשייכא ציה צפורין התלויה צמאות שיער דהיינו נזיר  
שאם נעמא צריך צפורין וה"פ מזה התלויה צפורין אכן אין  
לפרש משום סמיכות גידולא כדמפרש הש"ס דלאם כן הרי עלי  
נשרין היל"ל דהוי מיר דשפי סמיכי לשער: **עך** די שערך  
בנשרין רבה וטפרוהי בצפרין. פסוק הוא דנתיחל גבי נבוכדנצר:  
נזיר דאמר נזיר טמא אס יעמא: **בבבדי** חיישינן קאמר וצא צפורי  
נזיר ודאי קאמר אלא חששא ודלמא צפורי נרבה דקביל<sup>6</sup> ע"ה להביא עולת העוף לנדרבה ולא צנורות. דלל כמה דליכא לפרושי  
דיצוריה דללו נזירות קיבל עליה אלא נדר אחר שפיר טפי דלא ניחא ליה לאניש לקבולי עליה צפורי דנזירות דחמיר עליה וטריחא ליה:

הרי

פני חצות: אמר ר"ל צפורים סמוכים לשער קבל עליו. וא"ת אמאי נקט צפורים לימא נשיר וטפרי' דסמיכין לשער טפי  
מצפורי ועק"ל לנקוט כמה חיבות הכתובים במקרא אצל שער. ופי' ר"י דר"ל אית ליה נמי טעמא דר"י דאמר חיישינן  
שמא צפורי נזיר טמא קבל עליו ומוקי לה גם הוא בשנויר עובר לפניו אלא דסבר ר"ל אי לאו נמי דאיכא למימר צפורים  
סמוכים לשער קבל לא הוה ידים מוכיחות לנזירות וכן מוכח בתר דקא בעי' מאי בינייהו אמאי לא קאמר צפורי אכתיב  
כשאין נזיר עובר לפניו אלא אפילו לר"ל בעי' שיהא נזיר עובר לפניו וגם (ל) מדקאמר לר"ל אפילו אין נזיר עובר לפניו.  
משמע משום דאמר בהדיא צפורים סמוכים לשער עלי אבל אמר צפורים סתם בעי ר"ל שיהא נזיר עובר לפניו. ונ"ל דאין  
הוכחה מהבא דאית ליה לר"ל טעמא דר"י משום דאיתא דר"ל בעי נזיר עובר לפניו לפניו בהדיא טעמא דסמוכים (ל) אבל בטעם  
דסמוכים לתורה לא סגי ליה (א) חיישינן שמא צפורי נזיר טמא קבל עליו והכי קאמר הרי עלי דבר שיכול לבוא לידי צפורים  
והיינו נזירות דנזיר שנטמא מבאי אשם ושתי צפורים:

**אין דאפילו לרבי אלעזר הקפר דאמר נזיר חוטא.** ולא מיקרי נאה  
אלדכתיב וכפר עליו מאשר חטא על הנפש (במדרב ו) **הני מילי גבי**  
**נזיר טמא.** שנטמא דליידי דבעי מיסתר ימים הראשונים ומיהדר  
ומימני זימנא אחריתי אריכא ליה מילתא: **דינמא אסי למיעצר**  
**על נזירותיה.** כדאמר צפרק קמא  
דנדרים (דף טז:) כשסן טמאלין ורצין  
עליהם ימי טומאה מתמרטין צהן  
ונמנאו מציאין חולין לעזרה: **אצל**  
**נזיר טמא לאו חוטא קרינא ניה.**  
ואמרי' (ט) זיל ותיסוי נזיר והנאה:  
**נהי נמי.** דמוקמת ליה כגון **שפתוס**  
צשערו אמאי הוי נזיר והא לא אמר  
הריני **א** (דף טז) כזה דלי **א** כזה אמר הכי  
משמע להו הריני **א** כזה שיער לגדלו:  
**אמר שמואל כגון שהיה נזיר עוצר**  
**לפניו.** דמשמע הריני צמירות כזה:  
**הריני מסלסל הריני מכלכל או שאמר**  
**הרי עלי לשלח פרע הרי זה נזיר.**  
הריני מסלסל משמע דלעצור מידי  
דליהוי מהפך צשערו **ו** צגידול דהיינו  
צמירות: **ואימא תורה.** דכי אמר  
הריני מסלסל שמקבל עליו ללמוד  
תורה וקאמר שיהא מספך צה  
דכתיב סלסלה ותרוממך: **דדסן.**  
המוציא סד צשצת מרשות היחיד  
לרשות הרבים שחייב משום לא  
תוציא: **כדי לסוד כילכול ואמר רב**  
**צא צידעא.** טיפפלא צלע"ו. **ו** שמקפל  
השער צצקתה כמין מגרר כדי  
לעטמיד על **ו** גבן כיפה צצקתה  
שלא יפול השער צצאון למטה:  
**ואימא למיון עניי.** קביל עליה:  
**הרי עלי לשלח פרע הרי זה נזיר.**  
דמשמע הרי עלי לגדל פרע: **ממאי**  
**והדין שלוח רצויה הוא.** כדקאמרת  
לגדל פרע משמע: **דכתיב שלחך**  
**פרדס רמונים.** גידולך שגדילין  
יהיו כפרדס רמונים שזומח ומתגדל:  
**ואימא שלוחה מידי דעצורי.** הוא  
דמשמע שיגור שער **ו** כמפנה מים  
ומעצירן ממקום למקום דכתיב  
ושולח מים וגו' והאי נמי דאמר הרי  
עלי לשלח פרע משמע דאמר הרי

עלי להעציר פרע: **תנא פרע פרע ילף כתיב הכא.** בנזיר גדל  
פרע וכתיב גבי כהן הדיוט ופרע לא ישלחו מה פרע דכתיב גבי  
כהן הדיוט לישנא דרבינו הוא כדאמרין צפרק כ"ג (סנהדרין כג):  
פרע ליהוי עד שלשים ומירבא לא לירבי טפי משלשים דגמרינן  
ליה מנזיר דכתיב ציה (במדרב ו) יהיה ויהיה צגממירא הכי הוי'  
אף **א** פרע האמור גבי מיר גידול שיער **ו** כזה והכי משמע שיניחו  
לגדל עד שיצא לכלל פרע שלשים. ואפילו צבעי למימר דלעולם  
שלוח מידי דעבר הוא אכתי לא קשיא ולא מידי דהיינו דמשמע  
הרי עלי לשלח שיער **א** **א** (והנתיבא שגיגה) וכלל ל' שהיא פרע **ו** דשנן  
פרע דנזיר וצין (פרע דכהן הדיוט אינה פחותה משלשים:  
**ואיציעים אימא האי ושלוח מים ורצויה הוא.** דכי משקין ליה  
מיא לררעא קא מרצי להו לפר' **ציפרין הסמוכין לשער.**  
והיכן הן ציפרין הסמוכין לשער דכתיב דניחא עד די שעריה  
בנשרין רבה וטפרוהי בצפרין דאפרין ושיער צחד קרא כתיבי:  
**דר"מ סבר מיספוס איניש צמיוי דסמין ליה.** ולהכי אמר  
צפרין דבעי לקבולי עליה גידול שיער דסמין ליה לצפורים  
וכגון שהיה נזיר עוצר לפניו או תפוס צשערו כדאמרין לעיל:  
ורבנן

**ט** **צפורי** נזיר טמא קיבץ ע"ה. פירוש מלות נזירות דשייכא צהו צפורי נזיר טמא אס יעמא: **בבבדי** חיישינן קאמר וצא צפורי  
נזיר ודאי קאמר אלא חששא ודלמא צפורי נרבה דקביל<sup>6</sup> ע"ה להביא עולת העוף לנדרבה ולא צנורות. דלל כמה דליכא לפרושי  
דיצוריה דללו נזירות קיבל עליה אלא נדר אחר שפיר טפי דלא ניחא ליה לאניש לקבולי עליה צפורי דנזירות דחמיר עליה וטריחא ליה:  
הרי

פני חצות: אמר ר"ל צפורים סמוכים לשער קבל עליו. וא"ת אמאי נקט צפורים לימא נשיר וטפרי' דסמיכין לשער טפי  
מצפורי ועק"ל לנקוט כמה חיבות הכתובים במקרא אצל שער. ופי' ר"י דר"ל אית ליה נמי טעמא דר"י דאמר חיישינן  
שמא צפורי נזיר טמא קבל עליו ומוקי לה גם הוא בשנויר עובר לפניו אלא דסבר ר"ל אי לאו נמי דאיכא למימר צפורים  
סמוכים לשער קבל לא הוה ידים מוכיחות לנזירות וכן מוכח בתר דקא בעי' מאי בינייהו אמאי לא קאמר צפורי אכתיב  
כשאין נזיר עובר לפניו אלא אפילו לר"ל בעי' שיהא נזיר עובר לפניו וגם (ל) מדקאמר לר"ל אפילו אין נזיר עובר לפניו.  
משמע משום דאמר בהדיא צפורים סמוכים לשער עלי אבל אמר צפורים סתם בעי ר"ל שיהא נזיר עובר לפניו. ונ"ל דאין  
הוכחה מהבא דאית ליה לר"ל טעמא דר"י משום דאיתא דר"ל בעי נזיר עובר לפניו לפניו בהדיא טעמא דסמוכים (ל) אבל בטעם  
דסמוכים לתורה לא סגי ליה (א) חיישינן שמא צפורי נזיר טמא קבל עליו והכי קאמר הרי עלי דבר שיכול לבוא לידי צפורים  
והיינו נזירות דנזיר שנטמא מבאי אשם ושתי צפורים:

- והזיר לך את ימי נדריך  
והביא קבש בן שנתו  
והנמיס  
והראשונים יפלו כי טמא  
במדרב ו יב  
ג. סלסלה ותרוממך  
התבדח כי התבדחך  
משלי ד ח  
והכלב יוסף את אביו  
ואת אביו ואת כל בית  
אביו לזה לפי הפסוק  
בראשית מז יב  
ע. שלחך פרדס רמונים  
פרי מנזרים קברים  
עם נדרים:  
שיר השירים ד יג  
והנח מטר על פני  
ארץ ושלח מים על פני  
הארץ:  
אבות ה י  
כל ימי נדריך תשר  
לא יעבר על ראשו עד  
מלאת הימים אשר יזיר  
לך קרש יתנה גדל פרע  
שער ראשו: במדרב ו ה  
ו ראשם לא יגלחו  
ופרע לא ישלחו כסום  
יקטנו את ראשם:  
יחזקאל מד כ  
בה שעתא מלחא  
ספת על נבוכדנצר ומן  
אנשא טריר ועשבה  
בתורין יאכל ומשל  
שמאי גשמה יצטבע עד  
די שעה בשערין רבה  
וטפרוה בצפרין:  
דניאל ד ד

נוסחת הריב"ן

- דכתיב וכפר כי הנפש  
במדרב ו יב  
ג. למה צפרי:  
צ. דלמא: ג. כגון שפתוס  
צשערו ואמר אהא נאה אחמי  
אמאי הוי נזיר: ד. צבי כזה  
בכך וכן הלק: ה. לאו  
משמע הריני כז:  
ו. צגידולך: ז. שמשלי:  
ח. גבן: ט. ונאה לה שילוח  
שער מנפסו כז: י. נזיר.  
פרע: כ. הוי כז: ל. בעית:  
מ. ולהנציב לכשיוע: נ. פרע  
דמיר: נ. מן נזירא:

הגהות הריב"ן

- גמ' אין דאפילו לר'  
אלעזר הקפר. י"ב עין  
פ"ק דנדרים דף י' ועי'  
תוס' דטוטה דף טו הקטן  
קושא' וז עיין ג' קמן  
דף יט: (ג) שם סלסול  
שערך הוא כדאמרי:  
(ג) שם ואימא מין עניי:  
(ד) שם משקין ליה מיא  
(ה) רבי: (ו) צפריא: (ז) רש"י  
ד"ה אצל מיר וכו' ואמרינן  
ליה זיל ותיסוי:

הגהות מהר"ב

רנשבורג

- גמ' הריני כזה. נמי  
דמפוס צשערו הריני כזה.  
נמחק חיתת כזה ויצי'  
כזה וכל'ל גם צלשון  
רש"י וכן הוא צש"ס דפוס  
ווינעאל. וכן הגיהו צש"ס  
דפוס ווינא ע"פ ספר  
אורח משורן ללסן קוסית  
מפוס רמשי:

הגהות התוספות

- צ"ל שלוח פרע. 2. צ"ל  
הוי גידול שלשים דאפילו  
מני יומי משמע. ועי' צ"ר.  
3. צ"ל הוי כאלו. 4. צ"ל  
והכי. 5. צ"ל בקרא. ותיבת  
קאמר נמחק. 6. צ"ל קביל.

לעוי רש"י

טיפפלא. א. צדק. רקה.

פ"י הרא"ש

אין דאפילו לר' אלעזר  
הקפר וכו' התם הוא דלמא  
אחי למעבר אנזירות  
שלי איכא לסבול משון זמן  
דנזירות וגם תורה על  
נזירות וקרבנותיו קרובים  
להיות חולין בעזרה. אבל  
נזיר טמא אי לא דלא אמר  
אנפשיה לסבול לא הוי  
נזיר: הריני כזה נזיר נמי  
דחפסי בשערו לא אמר  
כלום כלומר אפי' אי

<sup>6</sup> (א) וגם מדקאמר דלאם אמר צפרין הסמוכין לשער לר"ל אפילו אין נזיר עובר לפניו דר"ל בעי נזיר עובר לפניו וגם (ל) מדקאמר לר"ל אפילו אין נזיר עובר לפניו.